

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

1000 София
ул. Съборна № 9
Изх. № .....
Дата.....

Администрация – тел./факс 980-76-32, Счетоводство – тел./факс 986-77-34

СТ А Н О В И Щ Е

**от Висшия съдебен съвет на Република България
София, ул. "Съборна" № 9**

ОТНОСНО: Искане на Пленума на ВКС от 28.05.2004г. за обявяване противоконституционност на § § 64 и 40 от ЗИДЗСВ /ДВ, бр.74/2002г. и 29/2004г./ по конституционно дело № 4/2004г.

С определение на Конституционния съд от 15.06.2004г., с което е допуснато до разглеждане като допустимо искането на Пленума на ВКС от 29.8.05.2004г. за обявяване противоконституционността на пар.пар.40 и 64 от ЗИДЗСВ в редакцията им, установена с обнародването му с ДВ, бр.74/2002г. и на ДВ, бр.29/2004г., и пар.пар.13 и 14 от последните изменения на ЗСВ с ДВ, бр.29/2004г. е конституиран като заинтересована страна по к.д. № 4/2004г. и Висшия съдебен съвет. Във връзка с направеното искане, и конституирането на ВСС по делото, Висшият съдебен съвет, на свое заседание от 30.06.2004г. прие следното становище по делото, както следва:

І. По отношение на искането за обявяване противоконституционността на пар.64 от ЗИДЗСВ / ДВ, бр.29/2004г./ с който се изменят ал.ал. 2 и 3 на чл.196

До влизане в сила на ЗИДЗСВ / ДВ, бр.29/2004г./, на основание чл.196, ал.2 от ЗСВ / ДВ, бр.44/2002г./ ВСС внасяше проектбюджета на съдебната власт в МС.

За разлика от правомощията на МФ, който изготвя **служебно** проектобюджет на държавните органи **извънредно**, когато те не са представили свой проект в определения срок / чл.17 ал.2 от ЗУДБ /, а МС може да извършва промени по проектобюджетите на **други държавни органи**, /чл.20 ал.1 от ЗУДБ /, съгл. ал.2 на същата разпоредба, **МС няма правомощия** да извършва промени в проектобюджета на съдебната власт и е задължен да го внесе във вида, в който му е представен от ВСС. Всички разпоредби, отнасящи се до **съставянето** /чл. 117 ал.3 от КРБ, чл.196 ал.3 от ЗСВ /, **съдържанието** /чл.4 ал.1 и чл.8 ал.2 от ЗУДБ, чл.196 ал.1 от ЗСВ – ДВ бр.74/2002г. /, **приемането** /чл.8 ал.1 от ЗУДБ, чл.196 ал.2 от ЗСВ /, **администрирането** /чл.6 ал.1 от ЗУДБ и чл.196 ал.ал.3 и 6 от ЗСВ/ , **разпределянето** /чл.196 ал.5 от ЗСВ /, **използването на резерва** /чл.11 ал.4 от ЗУДБ / и **извършването на промени** в рамките на утвърдения със ЗДБ за съответната календарна година бюджет на съдебната власт, се осъществяват самостоятелно от ВСС / като първостепенен разпоредител /.

В своята организационна цялост съдебната власт е на издръжка на държавния бюджет, поради което нейния бюджет се включва в проекта на държавния и не може да се внася направо в НС. Внасянето на проектобюджета на съдебната власт в МФ с неговите разчети, обвързани с разходната норма на държавния бюджет, е грубо нарушение на методиката за изготвяне на проекта на държавен бюджет и на независимостта на съдебната власт. С предвидените изменения в ЗСВ се нарушава конституционната обособеност и независимост на републиканския бюджет и този на съдебната власт. Нито МФ, нито МС имат правомощия да правят промени в проектобюджета на съдебната власт, а последният има право само на преценки, възражения и становища, и то само пред НС.

На 03.08.2002г. влезе в сила ЗИДЗСВ, който предвижда нови правомощия и задължения за ВСС, а със ЗИДЗСВ / ДВ, бр.29/2004г. / с разпоредбата на чл.196 ВСС бе задължен да внася проектобюджета на съдебната власт най-напред в МФ. В изпълнение на чл.17 ал.3 от ЗУДБ, ВСС внасяше параметрите на съдебния бюджет и в МФ. Независимо от липсата на задължение за внасяне на предварителен проект в МФ / разпоредбата на чл.196 от по-късно влезлия в сила ЗИДЗСВ, дерогира чл.16 ал.1 от ЗУДБ за внасяне на проектобюджета на съд.власт най-напред в МФ /, ВСС представя на МФ всички необходими с оглед определянето на общите параметри на държавния проект разчети и показатели.

1.Със ЗИДЗСВ / чл.196 от ЗСВ / **се наруши процедурата** по консолидиране на проектобюджета на съдебната власт в проекта на държавен бюджет, представен от МС на НС, което противоречи на чл.чл.87,ал.2 и 117, ал.3 от Конституцията.

- 3 -

2.Нарушава се изпълнението на бюджета на съдебната власт – поставянето на един вид разходи под управлението на друг орган накърнява единството на бюджета и неговата независимост, тъй като един бюджет може да бъде независим само когато се изпълнява в единство по всички приходи и разходи.

3.Съдебната власт се елиминира и **при преразделението** на бюджетните средства в процеса на текущото изпълнение на държавния бюджет с мотива, че бюджета на съд.власт не може да бъде променян от Министъра на финансите и/или от МС. По този ред, с Постановления на МС, през 2002г. са извършвани множество промени по бюджетите на министерства и ведомства, т.е. увеличават се субсидиите за сметка на т.нар. икономии, без да се уточнява от къде се реализират те.

Конституцията на РБ в глава шеста “Съдебна власт” още с първата си разпоредба на чл.117 прогласява основните принципи на съдебната власт.Нейната независимост е закрепена и в много други разпоредби на ЗУДБ и на основния съдебен закон – ЗСВ. Отмяната на разпоредбата на чл.196 в редакцията му от 2002г. и приемането на новата му редакция от 2004г. е в противоречие с тези принципи и разпоредби на Конституцията,

В този смисъл са и решения на КС по кд.№№ 30/1991г, 19/1993г, 13/95г., 18/1996г. и 6/2001г., с които се дава задължително тълкуване на чл.117 ал.3 от КРБ, като се развива конституционната идея за бюджетната самостоятелност на третата власт по начин, гарантиращ нейната независимост. Всички тези решения преповтарят тезата, че бюджетът на РБ трябва да осигурява средства за функциониране на конституционно установените държавни институции, като се държи сметка за разделението на властите и правомощията им.

II.По отношение искането за обявяване противоконституционността на § §13 и 14 в частта им, отнасяща се до чл.чл.36, 36а, 36б и 36в от ЗСВ, свързани с материалната обезпеченост на съдебната власт, вкл. придобиването и стопанисването на сградния фонд.

С посочените разпоредби се възлагат правомощия по материалната обезпеченост на съдебната власт изключително на изпълнителната власт. Правомощията за осигуряване на средства за капиталови разходи /пар.13, който променя чл.36 от ЗСВ /, за възможността МП да придобива недвижими имоти и ограничени вещни права за нуждите на съдебната власт / чл.36а от ЗСВ/, за създаване на фонд “Съдебни сгради” / чл.36б от ЗСВ/, формирането на средствата за който ще се осъществява преимуществено от правораздавателна дейност, а разходването им ще се извършва по

усмотрение на МП, са в противоречие с чл.117, ал.ал.2 и 3 във вр. с чл.8 от Конституцията. Те противоречат и на тълкувателните решения на КС № № 18/93, 14/95, 11/2002, 18/2002, 2/2003г., които имат задължителна сила за всички държавни органи, юридически лица и граждани.

Разпоредбата на чл.117, ал. 3 има основополагащо значение и принципно преназначение да отдели бюджета на съдебната власт от бюджетните компетентности на МФ и МС и да осигури нейната независимост. Според тълкувателно решение № 11/2002г. независимостта на съдебната власт се осигурява и чрез материалната ѝ независимост от другите власти. А установените със ЗИДЗСВ / ДВ, бр.29/2004г./ промени в ЗСВ ще допуснат да бъдат иззети бюджетни средства за материалното осигуряване и за обезпечаване функционирането на структури от съдебната система от изпълнителната власт.

Предоставянето на т.нар.”Капиталови разходи” и материални условия в друг бюджет, които дори като понятие не съществуват в Единната бюджетна класификация, създава опасен прецедент. Лишена е от логика възможността потребностите на съдебната система от помещения, оборудване, програмни продукти да бъде определяна и степенувана от друг органи извън съдебната власт.

Създаването на фонд “Съдебни сгради”/ който ще се ръководи от МП/ чрез формиране на средства от приходи, свързани с правораздавателната дейност и тяхното разходване по усмотрение и разпореждане на изпълнителната власт, също е в противоречие с прогласената от Конституцията на РБ независимост на съдебната власт, тъй като независимостта на съдебната власт се осигурява и от нейната материална независимост. Значението на фонда фактически , а и де юре се изчерпа след излизането на нотариалните такси от бюджета на съдебната власт. С предвидените изменения в ЗСВ се допуска ВСС да разпределя 95% от собствените си приходи и голям размер субсидия от Републиканския бюджет, но без да може да управлява 5 % от собствените си приходи – отчисленията за фондовете “Съдебни сгради” и “Затворни сгради”, представляващи 1,36% от сумата на разходите по годишния бюджет на съдебната власт.

III. По отношение на искането за обявяване противоконституционността на § 40 от ЗИДЗСВ / ДВ, бр.29/2004г.

С посочения параграф се оспорва създадения нов чл.125а от ЗСВ в частта му на ал.7, според която заместниците на административните ръководители се назначават за срока, за който изпълнява длъжността си

съответния техен ръководител. Двете категории длъжности – административен ръководител – титуляр и заместник на административния ръководител, попадат в общото понятие “административен ръководител”, предвидено в Конституцията – чл.129, ал.5. Единното, въведено с Конституцията понятие “административен ръководител” на законодателно ниво обаче е изтълкувано раздвоено, като обхващащо две категории длъжности: административен ръководител-титуляр и заместник на административния ръководител, като по този начин се въвежда ограничен мандат за заместниците на административните ръководители, по време на който съответния ръководител изпълнява длъжността си. Това не съответствува на въведения и провъзгласен от Конституцията в чл.129, принцип, тъй като всеки мандат е самостоятелен и личен, поради което което не може да бъде поставян в зависимост от мандатите на други длъжностни лица. Ето защо е налице противоречие с конституционно установен и закрепен в разпоредбата на чл.129, ал.5 от Конституцията принцип.

Поради изложените съображения, подкрепящи искането на Пленума на ВКС изцяло, молим да приеме утвърденото на заседание от 07.07.2004г. становище.